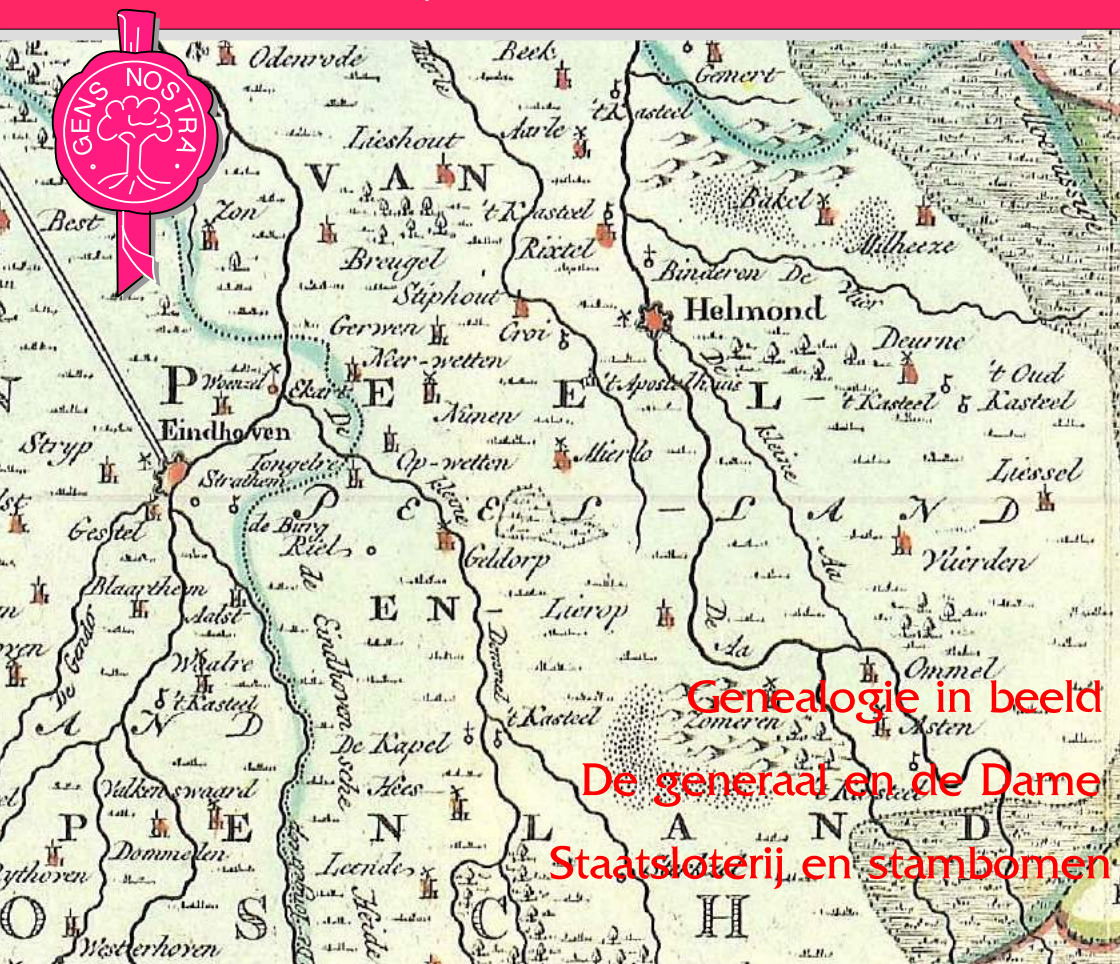




# De Twee Kwartieren

Genealogisch tijdschrift voor  
Kempen- en Peelland



Genealogie in beeld

De generaal en de Dame

Staatsloterij en stambomen

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

JAARGANG 24 | NR. 3 | VERSCHIJNT 1 x PER KWARTAAL | SEPTEMBER 2016

**NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING**  
**Afd. K E M P E N - en P E E L L A N D**

Pag.	Inhoud
69	Van de redactie Geplande bijeenkomsten
72	Korte terugblik op de ledenbijeenkomsten
73	Vacature De Twee Kwartieren
74	Cursussen
75	Mutaties ledenlijst
76	Het fotobidprentje van: .... Adrianus Alouisius Puijfelik (1861-1937) en Arnolda Maria van Beers (1859-1931)
77	Ik ben het spoor bijster van ... Alida van de Lugt (Logt)(reactie)
79	Genealogie in beeld 02
82	De generaal en de Dame
91	Oud schrift
92	Staatsloterij en stambomen Bestuur

Niet ondertekende stukken worden gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de redactie.

Kopij voor het volgende nummer  
inzenden voor **1 december**

Tevens bestaat de mogelijkheid om uw advertentie te plaatsen  
Voor informatie neemt u contact op met de redactie

**Redactieadres:**

e-mailadres: redactiedtk@kpl.ngv.nl  
postadres: Taunus 1 5706 PC HELMOND

ISSN: 2352-4480

**VAN DE REDACTIE**

De regelmatige gebruikers hebben het ongetwijfeld al lang gemerkt: sinds het begin van 2016 zijn de volledige zoekfunctionaliteiten van Wie was wie alleen nog maar voor abonneerders en vrienden van het CBG toegankelijk. Dat betekent concreet dat voor geavanceerd zoeken (uitgebreid zoeken op 1 of 2 personen, met wildcards en zoekoptie 'begint met') voortaan een premium abonnement van € 18,50 per jaar nodig is. De vrienden krijgen een korting.

Naast de zegeningen die het digitale tijdperk heeft voor de genealoog worden de nadelen inmiddels ook zichtbaar. Veel archieven hebben hun openingstijden en dienstverlening de afgelopen jaren aanzienlijk ingeperkt. Originele archiefstukken zijn niet of slechts na afspraak op bepaalde dagen in te zien, en dat vooral met als argument dat digitaliseren nu eenmaal menskracht en geld kost.

Wie was wie, en de voorganger GenLias, zijn gevuld met de indexen die duizenden vrijwilligers in de afgelopen jaren hebben gemaakt om het zoeken naar voorouders te vergemakkelijken.

Dat het 'businessmodel' van Wie was wie uiteindelijk zou uitmonden in een 'verdienmodel' was natuurlijk al lang te voorzien, maar toch ook een beetje zuur.

Archieven zijn volgens de wet in principe openbaar. Openbaarheid vraagt om toegankelijkheid. Als digitalisering een reden is om de toegankelijkheid te beperken, maar tegelijkertijd om voor de dienstverlening geld te vragen zijn we er als genealogen maar beperkt mee opgeschoten. We weten nu ongeveer waar het begint, maar helaas nog niet waar deze ontwikkeling eindigt.

**GEPLANDE BIJEENKOMSTEN**

Gemeenschapshuis 't Trefpunt, Belgiëplein 20, 5628 XJ Eindhoven  
Begin van de voordrachten 20.00 uur. Zaal open 19.30 uur

Op elke bijeenkomst de stands: GensDataPro, Bibliotheek en Nieuwe Leden. Er is gelegenheid om boeken te lenen uit de afdelingsbibliotheek, de afdeling PR is aanwezig en er kan informatie verkregen worden over het genealogische computer-programma GensDataPro.

Dinsdag 4 oktober van 20.00 tot 22.00 uur in 't Trefpunt

**Lezing: Oirschot, van hoofdplaats van Kempenland tot monument in het groen**

**Spreker: Dhr. A. Neggers**



Oirschot was van oudsher een van de hoofdplaatsen van Kempenland en het belangrijkste dorp van de streek. In 1526 was Oirschot met in totaal 778 haardsteden (woonhuizen) veruit de grootste plaats van het kwartier, ruim drie keer zoveel als de tweede grootste plaats (Lommel) en meer dan 550 huizen meer dan de enige plaats met stadsrechten in Kempenland, Eindhoven.

Vanaf de Karolingische tijd was Oirschot een centrum van Christendom, de geboorteplaats van Sint-Odulphus en in het bezit van een kapittel en twee belangrijke kerken: de Mariakerk, een van de oudste Romeinse kerken van Nederland, en de Sint-Petruskerk, een schoolvoorbeeld van Brabantse gothiek die in 2013 door de Paus tot basiliek werd verheven.

Oirschot was een vrije heerlijkheid met hoge jurisdictie, wat onder andere tot uitdrukking komt in een voornaam raadhuys dat dateert uit 1513. Tot Oirschot behoorden acht herdgangen, waarvan drie gelegen waren in de huidige gemeente Best. Het centrum van Oirschot, de Kerkhof geheten, had een stedelijk aanzien. De neergang van Oirschot begon in de achttiende eeuw: de nieuwe steenweg van Den Bosch naar Luik (de huidige A2) passeerde het centrum van Oirschot op vele kilometers. In de negentiende eeuw ging ook de spoorlijn van Tilburg naar Eindhoven aan Oirschot voorbij en werd de plaats voorbijgestreefd door nieuwe economische centra als Tilburg en Eindhoven. De economische teloorgang bleek echter uiteindelijk een zegen voor het historische aanzien van Oirschot, dat nu geldt als een van de mooist bewaarde plaatsen van de Meierij. De lezing gaat in op de rijke geschiedenis van Oirschot, en wordt op 12 oktober gevolgd door een excursie door het historische centrum van Oirschot.

Woensdag 12 oktober van 10.00 tot 13.00 uur in Oirschot

**Excursie: Oirschot**

**Gids: Dhr. A. Neggers**

Verzamelen om 10.00 uur voor de St Petruskerk op de Markt in Oirschot.

Anmelden van tevoren via: [secretaris@kpl.ngv.nl](mailto:secretaris@kpl.ngv.nl).

Dinsdag 8 november van 19.15 tot 20.15 uur in 't Trefpunt

**AfdelingsLedenVergadering**

In deze najaarsledenvergadering staat de begroting van 2017 centraal. Leden ontvangen van te voren per mail de agenda en de stukken.

Dinsdag 8 november van 20.15 tot 22.00 uur in 't Trefpunt

**Lezing: De voorgeschiedenis van de mens**

**Spreker: Dhr. T. van Gestel**



Zo'n 6 tot 8 miljoen jaren geleden ontstaat in Afrika een nieuwe loot aan de tak van de mensapen. In het begin zien we nog een rechte lijn in de opeenvolging van mensachtige soorten. Deze wordt gevolgd door een waaier van soorten, die rechtop lopen en de savanne bevolken. Elk van die soorten heeft een eigen leefwijze. De moderne mens (Homo sapiens) is dan nog ver weg, maar ons geslacht (het genus Homo = mens) is dan al aanwezig. Ook de ijstijden beginnen in die periode. Vanaf 1 miljoen jaar geleden zijn er mensen buiten

Afrika, maar daar zitten onze voorouders niet bij. Hoe het precies zit met alle vondsten en de vele namen, die gebruikt worden is niet altijd duidelijk. Wij (de moderne mens = Homo sapiens) stammen af van een 200.000 jaar oude groep uit Afrika. Deze leeft in kleine, versplinterde groepen voort, totdat 70.000 jaar geleden een deel uit Afrika wegtrekt. Daarmee begint de verspreiding van de mensheid over de wereld: naar Azië, Australië, Europa en ten slotte Amerika. Kort nadat ook Nieuw Zeeland is bevolkt bereikt Columbus Amerika en begint het nieuwste hoofdstuk in de menselijke geschiedenis.

Zaterdag 10 december in 't Trefpunt.

**Bijeenkomsten Nieuwe en Oude leden**

De juiste tijden staan over een tijdje op de site en in een Nieuwsbrief. Het Bestuur heeft besloten de bijeenkomst voor nieuwe leden en de inlooppmiddag beide op deze zaterdag te organiseren. Het denkt 's morgens de nieuwe leden te ontvangen en 's middags nieuwe en oude leden met elkaar(s onderzoek) te laten kennismaken.

De nieuwe leden van de afgelopen twee jaar worden deze morgen wegwijs gemaakt in de vereniging NGV en in het bijzonder de afdeling Kempen- en Peelland (KPL). Zij ontvangen hiervoor nog een aparte uitnodiging.

Bent u al langer lid maar bent u nog nooit op een KPL-bijeenkomst geweest?

Ook dan bent u van harte welkom. Weet u al dat u komt?

Geef u vast op via: [secretaris@kpl.ngv.nl](mailto:secretaris@kpl.ngv.nl)

's Middags een goede gelegenheid om uw 'collegae-genealogen' te ontmoeten en van gedachten te wisselen over het wel en wee van uw voorouders.

Aanwezig zijn het Bestuur, commissies van bibliotheek, public relations en knipsels & bidprentjes. Experts van de computerprogramma's Aldfaer, GensDataPro en PRO-GEN zijn aanwezig met voorbeelden van hun programma. Ook is er informatie over cursussen.

Voor het slagen van deze bijeenkomst is het zinvol dat bezoekende leden hun genealogische gegevens ter informatie of inzage meenemen (bijvoorbeeld: op een laptop, een usb-stick of in een showmap).

Vooraf kunt u ook eens de profielen van onze afdelingsleden raadplegen via de website van de NGV ([www.ngv.nl/wwwKPL](http://www.ngv.nl/wwwKPL)). In voorgaande jaren bleken deze bijeenkomsten voor menig een van bijzonder nut, en niet alleen voor leden met Brabantse voorouders!

### **BESTUURSVERGADERINGEN**

Het bestuur vergadert op de woensdagen 28 september, 19 oktober en 30 november 2016. Hebt u onderwerpen waarvan u wilt dat het Bestuur die bespreekt, stuur deze dan naar [voorzitter@kpl.ngv.nl](mailto:voorzitter@kpl.ngv.nl).

Dik Jager

2<sup>de</sup> secretaris

### **KORTE TERUGBLIK OP DE LEDENBIJENKOMSTEN**

Dinsdag 15 maart: Lezing "Genealogie en social media"

De heer Fred Janssen is in het dagelijkse leven werkzaam als IT-er maar daarnaast ook nog een zeer actief lid van en voor de NGV, "ambassadeur" voor "WieWasWie" en onder andere moderator voor tal van facebookpagina's. Na een korte persoonlijke inleiding liet hij enthousiast en heel overtuigend de toehoorders kennismaken met de mogelijkheden die Facebook kan bieden bij het speuren naar voorouders en "zoekgeraakte" familieleden. Een hedendaagse secundaire bron bij genealogisch onderzoek. Het sublieme van facebook of specifieke genealogische facebookpagina's is dat men in een super kort tijdbestek tal van suggesties of oplossingen aangeboden krijgt en dat vaak van "all over the world". Voor een uitgebreid verslag zie: website.

Fred is bereid om speciaal voor Kempen- en Peelland een workshop over het gebruik van Facebook te geven. Interesse? Laat ons dit dan weten via een mail naar het secretariaat: [secretaris@kpl.ngv.nl](mailto:secretaris@kpl.ngv.nl) Bij voldoende belangstelling organiseren we dit natuurlijk graag. (Marie-Louise van Wijk)

Dinsdag 12 april: Ledenvoorjaarsvergadering en 'Sporen'

De bespreking van de ledenvoorjaarsvergadering zal plaats vinden tijdens een volgende ledenvergadering. Daarop vooruit lopend zijn de conceptnotulen ter inzage geplaatst op de website.

Na sluiting van de ledenvoorjaarsvergadering werd na de pauze de bijeenkomst voort gezet met "Sporen". Bij "Sporen" presenteren leden van de afdeling Kempen- en Peelland uit eigen onderzoek of vragen ze "hulp" bij vastgelopen onderzoek of "onvindbare" personen. Op deze avond kwamen met bijdragen van Frans van Heijningen, Piet Dalmeijer en Astrid Magielse al deze aspecten zeker aan de orde. Uit binnengekomen reacties blijkt dat "Sporen" een thema is waar binnen de afdeling absoluut belangstelling voor is en dus zeker herhaald zal worden. Voor een volgende keer hebben zich zeker al twee kandidaten gemeld. Ook interesse, laat het ons dan weten via een mail naar het secretariaat. (Marie-Louise van Wijk)

Dinsdag 24 mei: Lezing Genealogische speurtocht in KPL

Op 24 mei gaf Peter van der Linden een interessante voordracht. Op zoek naar zijn voorouders kwam hij in "onze" regio terecht en stuitte op enkele problemen die natuurlijk uitgebreid behandeld werden. Sommige herkenbaar, andere weer opmerkelijk. De vele spellingsvarianten, afhankelijk van wie het wanneer of hoe laat opschreef terwijl het in feite steeds dezelfde naam betreft, leek wel een typisch probleem voor het katholieke Brabant, iets waar deze Vlaarding in zijn eigen regio kennelijk weinig mee te maken had gehad. De visserij-achtergrond van zijn voorouders was weer interessant voor ons Brabanders die dat misschien niet eerder hadden meegemaakt. Uiteindelijk bleek zelfs de naam Van der Linden terug te voeren te zijn op ofwel een sloot in Stiphout, ofwel op de dorpslinde, ofwel op een huis/herberg met die naam. Kortom, een herkenbaar verhaal, zeer geanimeerde interactie tussen spreker en aanwezigen en ongetwijfeld heeft iedereen er weer wat dingen van opgestoken. (Jacques Haubrich)

### **VACATURE DE TWEE KWARTIEREN**

De redactie van De Twee Kwartieren bestaat op dit moment uit drie leden. De redactie is daarom met SPOED op zoek naar een REDACTEUR (m/v) Benodigde kennis:

- voldoende ervaring op het gebied van genealogie;
- taalkundige ervaring en feeling (spelling, woordkeuze, tekstindeling);
- kundig om zelf artikelen te schrijven over o.a. diverse aspecten binnen de genealogie en aanverwante wetenschap(pen);
- goede contactuele eigenschappen (overleg met inzenders van artikelen).
- indien mogelijk kennis van het opmaken van teksten.

Per kalenderjaar verschijnen vier edities van De Twee Kwartieren. Ongeveer een maand voor verschijnen vindt een redactievergadering plaats. Voor reiskosten en mogelijke andere kosten bestaat, naar redelijkheid, een vergoeding door de afdeling. Informatie: Anton Negers 0411-684548

## CURSUSSEN

In het najaar 2016 en begin 2017 starten bij voldoende belangstelling onderstaande cursussen. Alle cursussen in 2016 zijn op de **maandagen**.

De cursussen **Aldfaer I** en **II** (sept-okt 2016) zijn volgeboekt. Mocht u daarvoor nog belangstelling hebben, laat het weten via: [cursussen@kpl.ngv.nl](mailto:cursussen@kpl.ngv.nl) dan bekijkt het Bestuur of in 2017 een volgende cursus gegeven kan worden. De cursusinhoud vindt u op onze site.

cursus	datum	tijden	prijs lid	prijs niet-lid
Genealogie Beginners	03 oktober	19.30 - 22.00 uur	€ 37,50	€ 50,00
Genealogie Beginners	17 oktober	19.30 - 22.00 uur		
Genealogie Beginners	07 november	19.30 - 22.00 uur		
GensDataPro	24 oktober	19.30 - 22.00 uur	€ 47,50	€ 65,00
GensDataPro	31 oktober	19.30 - 22.00 uur		
GensDataPro	14 november	19.30 - 22.00 uur		
GensDataPro	21 november	19.30 - 22.00 uur		
Paleografie Beginners	03 oktober	14.00 - 16.00 uur	€ 62,50	€ 80,00
Paleografie Beginners	10 oktober	14.00 - 16.00 uur		
Paleografie Beginners	17 oktober	14.00 - 16.00 uur		
Paleografie Beginners	24 oktober	14.00 - 16.00 uur		
Paleografie Beginners	7 november	14.00 - 16.00 uur		
Paleografie Beginners	14 november	14.00 - 16.00 uur		
Familiegeschiedenis	23 jan. 2017	19.30 - 22.00 uur	€ 37,50	€ 50,00
Familiegeschiedenis	13 febr. 2017	19.30 - 22.00 uur		
Familiegeschiedenis	06 mrt. 2017	19.30 - 22.00 uur		

**Aldfaer** en **GensDataPro** zijn cursussen over de gelijknamige genealogieprogramma's. **Genealogie voor Beginners** is voor leden die een beetje van genealogie afweten. De vervolgcursus hiervan is **Familiegeschiedenis**, een cursus van verdieping voor gevorderden.

In de cursus **Paleografie Beginners** bekwaamt u zich in het lezen van oud schrift. Deze cursus kan begin 2017 gevolgd worden door de vervolgcursus **Paleografie Gevorderden**.

U kunt zich via: [cursussen@kpl.ngv.nl](mailto:cursussen@kpl.ngv.nl) aanmelden. Bij overschrijding van het maximum aantal deelnemers wordt een wachtlijst gehanteerd.

U ontvangt een bevestiging van de aanmelding en nadere informatie over de inhoud van de cursus en de wijze van betaling van het cursusgeld. Op de site: [www.ngv.kpl/wwwKPL](http://www.ngv.kpl/wwwKPL) komt zo spoedig mogelijk de inhoud van alle cursussen te staan.

## MUTATIES LEDENLIJST

**Per 01-08-2016, landelijk totaal 7344 leden, waarvan voor Kempen- en Peelland 287 en 26 bijkomende leden**

### Nieuw lid

Dhr J.I. de Smit Nuenen

### Overleden

Dhr A.J.M. Aangenendt Eindhoven

### Einde Lidmaatschap

Mw P.J.P. Boon-van Meegen Eindhoven

Dhr J.E.G.M. Schlooz Eindhoven

Dhr J. Vannuffelen Beerse (B)

Dhr J. Visser Eindhoven

Dhr W.P.J.M. Waterschoot Reusel

Alle correspondentie te richten aan het landelijk secretariaat:

NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp

Gebruik bij correspondentie ALTIJD uw lidmaatschapsnummer!

Co van het Groenewoud

## HET FOTOBIDPRENTJE VAN ...

**Adrianus Alouisius van Puijfelik (1861-1937)** en  
**Arnolda Maria van Beers (1859-1931)**



### **Adrianus Alouisius van Puijfelik**

geb. Tilburg 2-1-1861, overl. Tilburg 14-1-1937,  
zn.v. Guilielmus van Puijfelik en Maria Anna Donders.  
Trouwt Tilburg 18-6-1884.

**Arnolda Maria van Beers** geb. Tilburg 27-9-1859, overl. Tilburg 29-8-1931,  
dr.v. Wilhelmus van Beers en Johanna Maria Burgers.

### **Kinderen uit dit huwelijk:**

- a. Maria Anna Arnolda, geb. Tilburg 2-7-1885, overl. Tilburg 6-1-1954.  
Trouwt Tilburg 16-6-1909 Josephus Aloysius Verhoeven  
geb. Tilburg 28-11-1882, overl. Tilburg 14-5-1981,  
zn.v. Hendrikus Verhoeven en Maria Jacoba van Gestel.
- b. Wilhelmus Johannes, geb. Tilburg 14-7-1887, overl. Tilburg 30-7-1969.  
Trouwt Waalwijk 13-5-1915 Maria Cornelia van Rijswijk  
geb. Baardwijk 18-8-1890, overl. Tilburg 11-7-1970,  
dr.v. Hendrik van Rijswijk en Maria Elisabeth de Mulders.
- c. **Johannes Aloysius**, geb. Tilburg 4-9-1889, overl. Tilburg 22-8-1974.  
Trouwt Tilburg 3-9-1913 **Maria Cornelia Oostelbos**

- geb. Tilburg 18-5-1893, overl. Tilburg 8-9-1972,  
dr.v. Adrianus Jozef Oostelbos en Maria Cornelia van der Linden.
- d. Josephus Norbertus, geb. Tilburg 15-3-1891, overl. Breda 17-3-1963.  
Trouwt Oosterhout 22-9-1921 Maria Wilhelmina Heijmans  
geb. Nijmegen 9-7-1898, overl. Breda 22-1-1969,  
dr.v. Johannes Lambertus Heymans en Wilhelmina van Dijk.
  - e. Henricus Adrianus, fabriekswerker,  
geb. Tilburg 14-12-1893, overl. Tilburg 22-6-1970.  
Trouwt Tilburg 4-5-1921 (Jo)Anna Philomena Donders  
geb. Tilburg 11-8-1898, overl. Tilburg 10-02-1967,  
dr.v. Wilhelmus Donders en Henrica Maria van Oudheusden.
  - f. Franciscus Michaël, timmerman,  
geb. Tilburg 6-5-1896, overl. Tilburg 8-10-1974.  
Trouwt Dongen 28-8-1930 Johanna Nooijens  
geb. Dongen 11-4-1903, overl. Tilburg 21-09-1971,  
dr.v. Wilhelmus Nooijens en Maria Pruijboom.
  - g. Anna Maria Arnolda, geb. Tilburg 15-5-1898, overl. Tilburg 20-10-1981.  
Trouwt Tilburg 28-8-1923 Adrianus van der Mierden  
geb. Hilvarenbeek 25-9-1894, overl. Tilburg 26-1-1970,  
zn.v. Antonius Hubertus van der Mieden en Anna Catharina van den Hout.
  - h. Petrus Johannes Cornelis,  
geb. Tilburg 3-12-1900, overl. Tilburg 18-8-1992.  
Trouwt 1.: Tilburg Josepha Maria Wilhelmina Dekkers  
geb. Tilburg 5-11-1910, overl. Tilburg 2-1-1936,  
dr.v. Arnoldus Dekkers en Cornelia Smolders.  
Trouwt 2.: Tilburg Cornelia Antonetta Korthout  
geb. Tilburg 28-12-1900, overl. Tilburg 10-8-1991,  
dr.v. Franciscus Theodorus Korthout en Hendrina van der Lee.
  - i. Adriana Arnolda Anna Maria,  
geb. Tilburg 4-12-1903 overl. Tilburg 26-07-1910.

Adrianus Alouisius van Puijfelik en zijn vrouw Arnolda Maria van Beers.  
Hun kleindochter Adriana Arnolda Anna Maria van Puijfelik, dr.v.  
Jan van Puijfelik (kindje "c") en Marie Oostelbos, trouwt  
in 1943 met Theodorus Marinus Hoogeboom, mijn ouders.

Ingezonden mevr. Maud van Brenk-Hoogeboom

**IK BEN HET SPOOR BIJSTER ... Alida van de Lugt (Logt)**  
(reactie op blz. 54 van het juni nr. 2016 door René van Lotringen)

Naar aanleiding van de vraag over Alida van de Lugt heb ik haar doop en die van een zus gevonden. Helaas heb ik van de ouders (via internet) te weinig aanknopingspunten gevonden. De voornaam Alexander is bijzonder genoeg om

erop te kunnen zoeken. In mijn zoeken heb ik wel geprobeerd de doopgetuigen van de kinderen van Alexander (Sander/Zander) Johannes van der Loght en Elisabeth Wauters Martens in kaart te brengen. Hun gezin ziet er met de aanvullingen als volgt uit.

**Alexander (Sander/Zander) Johannes van der Loght**, gehuwd met **Elisabeth Wauters Martens**.

Hun kinderen

1. **Walterus Alexander Joannes**, ged. Waalre 25-11-1697 (dh. Walterus Martens en Johanna Sanders). Wauter van de Loght wordt vermeld te Waalre 29-8-1721 als doopheffer van Henrica, d.v. Adrianus van Mierlo en Maria Wauters (verm. een zus van zijn moeder).
2. **Anna Sander Jansse**, ged. Waalre 28-5-1701 (dh. Peter Luijkas en Jenneke Sanders).
3. **Joannes Alexander Joannes**, ged. Waalre 1-2-1703 (dh. Martinus Walterus en Joanna Gijsberts).
4. **Joanna Maria van de Loght**, ged. Waalre 30-10-1706 (dh. Delis Driessen en Elisabetha Smulders).
5. **Maria van de Loght**, ged. Waalre 23-3-1709 (dh. Joannes Lucas en Joanna Gielens, voor wie Delis Driessen).
6. **Joanna van de Loght**, ged. Waalre 10-10-1711 (dh. Nicolaes van Zeest en Helena Sander van Seumeren).
7. **Aleijdis Sander Janssen**, ged. Waalre 28-3-1714 (dh. Adrianus van Mierlo, Aleijdis Wauters voor wie Elisabeth Martens).

Onderzoek naar de doopheffers levert het volgende op:

**Walterus Martens** is de vader van Elisabeth Wauter Martens (zie verder).

**Johanna/Jenneke Senders** is mogelijk de moeder van Alexander van de Loght.

**Peter Luijkas**, verm. degene die voor 1689 trouwt met Margareta Bartholomeus. Kinderen gedoopt te Waalre 1689, 1700 en 1701, waarbij Alexander Lucas (broer?) tweemaal dh. is. Familierelatie onduidelijk.

**Martinus Walterus** is een broer van Elisabeth Wauter Martens (zie verder).

**Joanna Gijsberts**, mogelijk dezelfde als Joanna Gisbertus Sanders (vaak dh. in Waalre), mogelijk de moeder van Alexander van de Loght.

**Delis Driessen**, trouwt eerste met Mari Janssen, hertrouwt Waalre 7-7-1700 met Sandrijn Janssen van Seumeren. Mogelijk is hij (via één van zijn echtgenotes verwant aan familie Van de Loght).

**Elisabeth Smulders**, echtgenote van Martinus Walterus/Wouters, dus een schoonzus van Elisabeth Wauter Martens.

**Joannes Lucas**, onbekend, mogelijk broer van Peter Luijkas.

**Joanna Gielens**, onbekend.

**Nicolaes van Zeest**, ook van Nicolaas Godefridus van Zeelst, te Waalre 1700 gehuwd met Heijlwigis Jaspers/Caspar Bijnen. Kind gedoopt te Waalre 1700. Heijlke was bij haar huwelijk weduwe van Jan Marten Wouters, zij is mogelijk

dus een tante van Elisabeth Wauter Martens.

**Helena Sander van Seumeren**, gedoopt Waalre 3-10-1686, dochter van Alexander Anthonius van Someren en Agnes Fredericus Moons. Haar vader is de andere Alexander met een gezin in Waalre en vermoedelijk ouder dan Alexander van de Loght, maar van dezelfde generatie. Via Helena is er een verbinding tussen de beide Alexanders, die daarom misschien wel neven zijn.

**Adrianus van Mierlo**, echtgenoot van Maria Wauters/Smulders, vermoedelijk een zus van Elisabeth Wauter Martens.

**Aleijdis Wauters**, vermoedelijk een zus van Elisabeth Wauter Martens.

**Elisabeth Martens**, vermoedelijk gelijk aan Elisabeth Art Peels, echtgenote van Martinus Wauters, vermoedelijk de broer van Elisabeth Wauter Martens. Voor de familie Van de Loght komen we niet veel verder via internet, wel voor de familie van Elisabeth Wauter Martens.

Haar vader, Wauter Martens/Walterus Martinus wordt in Waalre vermeld als doopheffer in 1694 en 1697. Haar vermoedelijke broer Martinus Walterus/Marten Wouters trouwt in 1700-1701 met Elisabeth Art Peels.

Zijn nageslacht gebruikt de familienaam Smulders.

Om de beide families in Waalre goed in kaart te krijgen is naast het doorspitten van de DTB-gegevens aanvullende informatie uit rechtelijke, notariële en administratieve archieven onontbeerlijk. Ik hoop dat ik hierboven wat aanknopingspunten heb gegeven.

Voor mijn volledige aantekeningen kan de heer Van Rooijen contact met mij opnemen: [renewanlotringen@telfort.nl](mailto:renewanlotringen@telfort.nl) of 0592-785331.

## GENEALOGIE IN BEELD 02

Jacob Cats: Twee en tachtigh-jarigh leven, van zijn geboorte af tot zijn doot toe, aen desselfs veeertien kints-kinderen, dienende tot naricht van de selve.

Jacob Cats (1577-1660), dichter des vaderlands avant la lettre, schrijft aan het einde van zijn leven een autobiografie, die net als zijn andere geschriften een moraliserend en didactisch karakter heeft.

Hij motiveert zijn herinneringen als volgt:

Ghy wenscht, met grooten ernst, van my te sien beschreven

Den gantschen ommeloop van mijn langhwijgh leven;

Op datje saeght een spoor, in d'ongemeene baen,

Die ick van mijne jeught tot heden heb begaen;

Ghy meynt, na dat ick tel nu meer als tachtigh jaren,

Dat my zijn by gevolgh veel dingen wedervaren,

En dat de lange reys van soo bedaeghden man,

Uw onbedreven hoeft ten goede dienen kan.

Net zoals Cats wil menig genealoog de resultaten van zijn speurwerk op het gebied van stamboomonderzoek aan zijn nageslacht ten goede laten komen. Maar niet iedereen slaagt er in daarin zijn eigen levensverhaal op een evenwichtige manier op te nemen. Misschien moeten we het voorbeeld van vadertje Cats volgen en ook je eigen levensverhaal optekenen.

Er zijn in de loop der jaren meerdere edities van deze autobiografie verschenen. De titelprent van een van die uitgaven willen we u niet onthouden. Veel werken van Cats zijn geïllustreerd met afbeeldingen van zijn tijdgenoot Adriaen Pietersz van de Venne, maar de hier beschreven gravure is pas na Cats overlijden vervaardigd door Jan Goeree, graveur en dichter in Amsterdam. De menselijke levensloop is in deze afbeelding kort en bondig samengevat.

Iedereen begint zijn leven als zuigeling, liggend in een wieg, waarbij de windsels van het bakeren losjes overboord hangen. Alsof het skelet aan de andere kant van de afbeelding niet toereikend zou zijn, waarschuwt de tekst op het grafmonument dat het einde van het leven markeert: 'iedereen gaat dood'. Tussen het begin en het einde staat de gevleugelde tijd ('de tijd vliegt') die de levensdraad van de mens in handen heeft. Zijn rol in het leven wordt benadrukt door de gevleugelde zandloper en de zeis, die uiteindelijk alle leven wegmaait.

Daarboven bevinden zich een jonge en een oude schikgodin die het menselijk lot bepalen. De verschillende levensfasen worden niet alleen op het schild afgebeeld, maar ook weergegeven in de hoofdtooi. De bloemenkrans verwijst naar de lente, de rijpe vruchten naar de herfst. De vleermuis op het schild van de oudere schikgodin die zich van het leven lijkt af te wenden, kunnen we associëren met de naderende dood.

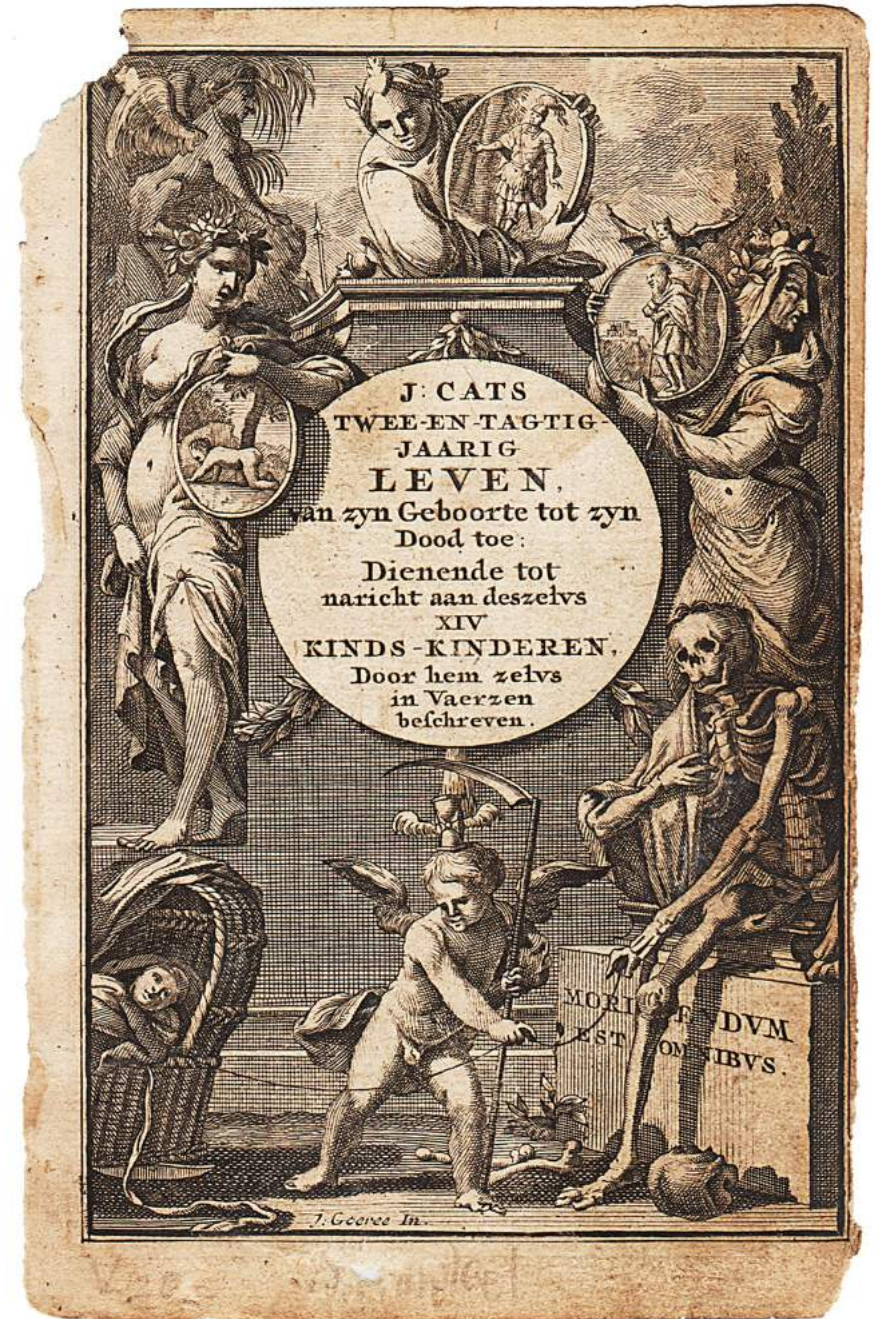
Boven het tafereel kijkt een derde schikgodin toe in hoeverre de bestemming van dit mensenleven wordt bereikt. De sfinx, die door een gewapende wachter bewaakt wordt, staat symbool voor de onbekende factoren die het menselijk lot bepalen.

Jacob Cats geeft ons daarmee een voorbeeld voor de manier waarop wij onze nazaten kunnen laten profiteren van onze eigen ervaringen.

Literatuur: Jacob Cats: Alle de Wercken van den Heere Jacob Cats; Ridder, oudt Raadtpensionaris van Hollandt &c. t'Amsterdam 1712 by Jan van Heekeren e.a., Boekverkoopers.

Titelprent: Losse pagina. Privé collectie

Ingezonden dhr. Albert Koning





## DE GENERAAL EN DE DAME

Chris Tonnet sr. werd geboren op 18 juli 1867, als telg uit een militair geslacht. In 1889 had hij het, via de Militaire Krijgsschool, geschopt tot 1e luitenant en adjudant bij de Artillerie schietschool. Dat is ongeveer 5 jaar voordat hij een intensieve briefwisseling met zijn latere vrouw, Jkvr. Toos (Ernestine C.C.C.) Coenen (1869-1950) begon. De eerste brief van Chris aan Toos is geschreven in de nazomer van 1894. Als je haar antwoord van 15 september 1894 aan hem leest moeten ze elkaar toen al even gekend hebben: "Mijn lieve, lieve Chris, Ik ben in de wolken met je brief en photographiën, ontvang er in gedachte een menigte kussen voor. Ik kan mij nu zoo duidelijk voorstellen, hoe mijn edel Chrisje daar woont en leeft, ik wandel nu overal met je mee. Wat een prachtig uitzicht moet dat toch van uit je kamer zijn er gaat toch niets boven natuurschoon! Het stemt een mensch opgewekter".

Dit is een stukje uit de eerste van de ongeveer 480 brieven die ik van ze bezit



en die ze elkaar schreven tot hun huwelijk op 23 september 1897; dat betekent bijna elke dag een brief. Ze zagen elkaar in die periode echter weinig en dat had een reden. Chris was als militair in Oldebroek gelegerd en zij woonde thuis in Zutphen, dus niet eens al te ver uit elkaar. Maar haar ouders

verboden alle contact tussen de geliefden. Toos was de jongste van zes kinderen van Jhr. Hendrik Coenen (1818-1907), burgemeester van Zutphen (gedurende meer dan 25 jaar) en Louise C.E.M. Baronesse van Ittersum, vrouwe van den Oosterhoff (1834-1900). In die tijd had de adel het hoog in het hoofd en Chris was niet van adel en maar een 'gewoon luitenantje', dus veel te min voor dochter Toos Coenen. Ze mochten echter niet trouwen zonder toestemming van de ouders, want ze waren 'pas' 27 en 25 jaar oud en volgens de wet had je, als je nog geen 30 jaar oud was, die toestemming nodig om te trouwen. Vooral voor militairen werd hieraan streng de hand gehouden.

Liefde maakt echter vindingrijk en ze vonden een manier om elkaar te schrijven. Voor haar was dat geen probleem, ze kon de brieven gewoon op de post doen, maar hij kon zijn brieven natuurlijk niet aan het adres van de Coenens, op de markt in Zutphen richten, die zouden meteen worden onderschept. Chris kon echter zijn brieven naar Leentje Wennips sturen en die zorgde voor de snelle en veilige bezorging aan Toos.

Leentje (1850-circa 1943) was indertijd door de familie Coenen aangenomen als kinderverzorgster voor Toos, maar bleef, toen die functie niet meer nodig was, huishoudster van de familie Coenen. Dat is ze gebleven tot de ouders waren overleden en daarna is ze bij Toos en Chris gebleven tot ze zelf, goed verzorgd, in een bejaardenhuis terecht kwam. Voor mij was ze tante Leentje. De briefwisseling van die tijd ging veel sneller dan nu. Als je een brief 's avonds voor middernacht op de bus deed, dan werd die de volgende morgen voor 8 uur 's morgens bezorgd, ondanks het nog ontbreken van auto en fiets. Dankzij die snelle bezorging konden ze stiekum, op korte termijn, afspraakjes maken om elkaar te ontmoeten bij vriendinnen of om wandelingen te maken in de bosrijke Achterhoek.

Chris en Toos werden steeds verliefder en wilden niets liever dan trouwen. Haar ouders gaven echter geen krimp. ondanks smeekbeden, mondeling en schriftelijk. Daarom zonnen ze op een methode om de ouders duidelijk te maken dat het hun ernst was en dat ze dus toch maar snel toestemming moesten geven. Hiervoor diende zich een gelegenheid aan. Er zou een groot bal masqué worden gegeven in de Buitensociëteit van Zutphen en iedereen die er toe deed in Zutphen zou daar aanwezig zijn, zeker ook burgemeester



Coenen met zijn gezin. Chris en Toos bedachten dat ze daar, onherkenbaar gemaskerd, ook bij aanwezig moesten zijn. Met behulp van Leentje en een zuster van Toos, die in het complot zaten, werd gezorgd voor costuums en maskers en de mogelijkheid voor Chris en Toos om zich te verkleeden.

Op de grote dag zelf gingen ze brutaalweg naar het bal, hopen dat ze niet meteen herkend zouden worden. Ze dansten en zwierden voor de ogen van haar ouders, die niets in de gaten hadden! Dit mooie verhaal lekte natuurlijk uit, ook naar de ouders. Die waren wijs genoeg, na wat strubbelingen en een 'knieval' van Chris, om te beseffen dat ze dit huwelijk niet meer tegen mochten houden. Op 23 september 1897 trouwden Toos en Chris met pracht en praal.

Een deel van de brieven die ze elkaar voor hun huwelijk schreven waren in Duits, Frans, Engels en soms zelfs in het Italiaans. Chris vond het, voor zijn militaire carrière, van belang om zijn talen te oefenen. Interessant is dat hun Duits en Frans bijna perfect waren, maar dat het Engels kan worden omschreven als steenkolen-Engels. Hieruit zie je dat deze taal toen nog niet zo belangrijk werd gevonden. Dat is wel veranderd. Saillant gegeven is dat Chris later, in de eerste wereldoorlog, door de minister van oorlog werd benoemd tot militair attaché voor Nederland in Groot-Brittannië. Toen heeft hij zijn Engels

ongetwijfeld wel opgehaald.

Jammer is dat de ouders van Toos niet meer hebben meegemaakt dat Chris is opgeklommen tot generaal en hoogste baas van het wapen artillerie; dat



was een belangrijk en groot legeronderdeel in die tijd. Hij was ook enige jaren leraar aan de KMA in Breda waarvoor hij een leerboek schreef over de eerste wereldoorlog<sup>1</sup>.

Toos en Chris kregen vier kinderen, Louise (1908-1968), Chris (1902-1946), Annetje (mijn moeder, 1906-1996) en Frits (1910-1991). Lou en Frits emigreerden later naar Brazilië. Chris werd, evenals zijn vader, militair. Over het avontuurlijk en heldhaftig leven van Chris jr. is een boek verschenen, dat beschrijft zijn deelname aan twee olympische spelen in de military (Amsterdam en Berlijn) en zijn avonturen als verzetsman tijdens de Duitse bezetting<sup>2</sup>.

De kazerne 't Harde op de Veluwe heet nu de 'Luitenant-kolonel Tonnet kazerne', als erkenning voor zijn grote verdiensten als verzetsheld. Vader Chris zou heel trots op zijn zoon zijn geweest.

Enkele zinsneden uit brieven die een indruk geven van de ontwikkelingen en van de tijdgeest.

De bloemrijke taal leest heel gemakkelijk, ondanks de oude spelling. Opmerkingen tussen haakjes zijn van de auteur.

#### **Zij aan hem, 15 september 1894:**

Voor ik nu uitga wil ik dezen nog even vervolgen, van middag werd ik weer door allerlei gestoord, en nu moeten we naar een vaandeluitreiking, gruwelijk vervelend, maar ik kan er niet af komen. 't Is na den eten en al zoo donker, ik zie haast niet wat ik schrijf. (Alleen kaarslicht)

#### **Zij aan hem, Zutphen 3 Januari 1895**

Liefste beste Chris,

Groote blijdschap! Ik kom je gauw even zeggen dat ik in plaats van Maandag, ook Zaterdag naar Blokzijl ga (naar familie van Chris). Ma snapt wel dat een ontmoeting met jou ook schuilt achter deze tocht, ze zei er vanmorgen iets van en ook dat ik me niet in Zwolle moest laten halen, tegenover de Zwollenaars! Het gehoorzame kind doet natuurlijk wat hare moeder zegt!!? Ik verheug me als een dolle!

Duizendmaal dank voor je heerlijken langen brief, tot belooning krijg je nu eens een korte! Leelijk hè. Maar ik schrijf in vliegende haast, daar ik voor half 4 nog eenige visites en boodschappen moet maken. Heerlijk dat je zoo 'n aardige oudejaarsavond gehad hebt, je gastvrouw is zeer bij me gerezen! Verder kunnen we nu spoedig alles mondeling verhandelen, tot ziens dus hartelijk omhelsd door je zoo innig liefh. Toos

#### **Hij aan haar, Zwolle 4 Januari 1895, nr. 52**

Liefste beste Tooske!

Hoera! Hoera!

Tien kussen in één adem tot belooning voor je spoedige komst.

An (een zuster van hem) en ik komen je halen; wanneer zij komt weet ik nog niet; ik reken vanavond op een brief.

Ik sta klaar om te verreizen, dus tijd nihil; alleen nog tijd voor eene langen innigen kus.

Dag vrouwtje lief tot morgen. Je liefhebbende

Chrisje

#### **Hij aan haar, Zwolle 14 Januari 1895, nr. 53.**

Liefste beste Tooske!

Na zoveel dagen heerlijk tezamen geweest te zijn is de eerste eenzame avond mij zoo erg eenzaam, dat ik me voor mijn slaap nog wat ga troosten met een kort briefje aan mijn lief vrouwtje, die dan tevens het reisverhaal kan vernemen van haar lief ventje.

Toen je mij voor het laatst, helaas niet aan je arm, over de brug zaagt stappen, had ik, misschien evenals jij, een erg naar lammelendig gevoel, dat nog toenam toen de koude op den dijk, dien we zooveele avonden heerlijk warm bewandelden, mij tegenwoei. Toch was de wandeling opwekkend; hoog boven de zee (de Zuiderzee) de maan; die de sneeuw prachtig verlichtte. Ik stapte fiks door en kreeg allengs eene betere stemming. Veel menschen ontmoette ik niet; alleen onze bekende rietsnijders bij den vaart gingen met hun sleetje op weg naar den arbeid. Verder zag ik niets meer, zoodat ik mijn gedachten den vrijen loop kon laten, van alles wat ik zoo heerlijk in die dagen in je samenzijn mocht genieten.

O, Tooske, de toestemming, de toestemming!

Pols je Mama vooral goed en omzichtig, want ik geloof dat een brief aan haar met een afwijzend antwoord ons zou schaden.

Nu vrouwtje lief, ga ik uit met Jack en Fun, die een luchtje moeten scheppen; ik neem dezen brief dan tevens mee, doch voordat het zoo ver is een innige, erg lange omhelzing en een niet minder langen kus op je lieve mondje. Slaap lekker en als je morgen opstaat, kijk dan maar eens gauw naar de bloemen, die ik o, zooveel groeten meegaf voor jou mijn allerliefst a.s. vrouwtje! Voor eeuwig je innig innig liefhebbende

Chris

#### **20 januari 1895, laatste alinea van een lange brief**

Dag schatje van goud! Vele lange kussen gaan hierbij voor jou snavelkje, je portret gaat met me mee, zooals je mij ook wel een meenam?! of neemt misschien. Hartelijk omhelsd door je zoo innig liefhebbende Toos. Slaap wel!

#### **25 januari 1895 (zij aan hem)**

Zooals de toestand nu is, zullen we 't er vóór 9 Februari nog wel niet door

krijgen, daarom stel ik voor om een leuke gelegenheid waar te nemen om elkaar te ontmoeten, den 9<sup>en</sup> is hier n.l. het bewuste bal-masqué, zou jij daar niet voor kunnen komen? Ik zie er niets tegen op, het zou heel goed gaan, je logeert dan dien nacht in het hôte! en we kunnen dien heelen avond samen zijn. Het beste zou zijn dat jij voor de costuums zorgt, een heeren- en damescostuum. Enfin dat kunnen we dan nog bespreken of beschrijven, als ik maar eerst weet, of je 't zoudt willen doen. Het is tenminste een klein glimpje aan den nu zoo donkeren lucht.

### **26 januari 1895 (hij aan haar)**

Die finantieele bezwaren tegen onze verbindtenis kunnen toch, menschelijker wijze redenerende, niet aan eene dergelijke stroming van "voor" of "tegen" onderworpen zijn, als die andere beschouwingen; die haar af en toe naar het schijnt, door andere intriganten worden ingeblazen, of wellicht weder worden wakker geschud.

Mijn totale machteloosheid tegenover die vuile intrige, zelfs als ik de bedrivers ervan kende, en mocht kennen, kan me zoo kokend en kokend maken, niet op die bedrivers zelve, och neen, want daarvoor verfoei ik ze te diep; maar op het noodlot, dat me verbiedt om tegenover dat stom vooroordeel en gekuip een krachtig tegenwicht te stellen, en dat onze heiligste wenschen ten speelbal geeft aan de wisselende grillen van je Mama en hare trawanten.

Ik begrijp je vader niet; als hij een duit eergevoel bezat, mocht hij niet dulden, dat je Mama zoo met onze belangen rondtolde. Is hij dan blind en doof voor de eischen, die zijn eer als man aan zijn optreden stellen. Ik zeg nog eens: "bleven je ouders standvastig in hunne overtuiging, dan zou ik berusten, maar een dergelijk optreden, als zich nu weer openbaart, is zacht uitgedrukt "infaam".

(Chris was een man met een groot gevoel voor recht en onrecht en hij kon zeer opvliegend zijn)

Verderop in deze lange brief:

Je moet me toch nog eens schrijven over het bewuste "bal masqué", en vooral met wie of wien je daar heengaat. Dat toch zou op mijne toetreding tot het werkelijk leuke idee van invloed zijn. Jij, die de toestand kent, moet dan tevens eens een plannetje voor die avond ontwerpen, zoodat ik de portee geheel in mijn begrip heb. Het blijft toch altijd een merkwaardig uitstapje, dat voorzichtigheid, vooral voor jou wel aanbeveelt. Ik twijfel anders niet aan het welslagen van dat avondje, maar het moet danig goed voorbereid zijn.

Hoe kom ik aan dominos (hun verkleedcostuums)? Hoe moeten die er uit zien? Schrijf nog eens wat daar over, want ik ben zoo dom. Alleen zie ik er erg tegen op, om in je presentie een maske te dragen.

### **29 januari (hij aan haar)**

Maar nu nog eens over het bal masqué. We nemen nu maar alle gelegenheden waar om elkaar te ontmoeten, wel zorgende natuurlijk, dat "men" er geen praatjes over kan maken.

Nù, behoeven we echter, hiervoor geen angst te hebben, daar ik niemand vertel, dat ik mij masqueer. Ik ga er heen met Jo en Mispelblom (oudste zuster van Toos en haar man), ik denk wel niet dat Ma gaat, enfin daar zou ik me niet aan storen. Ik verkleed me dan bij Jo, rijd met hun mee, doch laat hun eerst de zaal ingaan (zij zijn niet gemaskerd) rijd nog even om, en ga dan alleen naar binnen. De koetsier weet dan natuurlijk ook niet, wie ik ben. Jij komt voor of na den eten, dat is misschien nog beter, in het hôte!, ik wil wel een kamer bestellen.

Voor de domino's zal ik wel zorgen, je moet me alleen je lengte opgeven. Vandaag zal ik er werk van maken, later zal ik je wel vertellen, waar ze vandaan komen. Ik neem ze beide maar zwart, dat valt het minste op. Je weet toch zeker wel, dat het rechte japonnen zijn met een ceintuur om het middel en een kap over je bol. Men ziet er in zoo'n costuum, snoezig uit, denk ik, maar wat kan ons dat bommen. Het zal een dwaze ontmoeting zijn, beiden met zoo'n masque voor het gezicht, maar het is beter dan niets. We moeten elkaar in de zaal trachten te vinden, hetzij we een herkenningsteeken afspreken of zou 't zonder dat ook gaan?

Informeer nog eens of er démasqué is, want mocht dat het geval zijn en b.v. tegen 10 of 11 uur al plaats hebben, dan zou ons samen zijn tot enkele uren teruggebracht worden, want na démasqué is er van blijven geen sprake meer. Onze liefdesgeschiedenis liefste Tooske krijgt nu al een bijzonder romantisch tintje, dat je denken doet aan een Venetiaansche of andere zuidelijke questione d'amore.

Dat jij voor de dominos zorgen wilt, is een pak van m'n hart, want ik had me al in de somberste overdenkingen begeven over den snit van een dergelijk kledingstuk. Zwart van kleur lijkt me bijzonder gunstig voor ons beiden. Als de menschen voor dat zwarte paar maar niet vol angst de vlucht nemen. Zoo zal je hier dus ook weer zien, hoe achter dat sombere uiterlijk een ongekende gloed van liefde en min kan blaken. Hè, da's mooi gezelt!

Lang 1.83 M. Hoe lang ben jij?

À propos kan je Mama toch uit dien lust voor het bal masqué geen verkeerde gevolgtrekkingen maken omtrent je gemoedstoestand? In dat geval zou ik haar de toedracht van zaken den volgenden dag toch maar vertellen. Misschien dat zij dan wel eenige dagen niet slapen kan.

Als ik Zaterdag in Zutphen kom, arriveer ik na het eten; dus als een dief, wel niet in den nacht, maar toch in het donker, en denk dan 's morgens vroeg weer te vertrekken, denkelijk te voet als het goed weer is in eene of andere richting, om tenslotte per spoor naar Zwolle te verdwijnen, vanuit Deventer of irdgendwo.

### **1 februari (zij aan hem)**

Het zou allerleukst zijn, zoo ik zondags je een eind kon vergezellen, ik heb er al eens over gedacht om b.v. van af Gorssel samen tot Deventer te wandelen of over Voorst. Kijk jij je stafkaartje nog maar eens na en schrijf er nog eens over.

#### **4 februari (hij aan haar)**

Ik zal wel een masque voor je koopen, met een luifeltje! Ik wist eerst niet wat je toch met een luifeltje bedoelde, tot Pauline me op het idee bracht, dat het dat flapje onderaan moest voorstellen. Ja, ja rakkertje, ik ben nog zoo'n kuiken!

#### **5 februari (hij aan haar)**

Draag voorts je waaier onder je linkerarm; ik houd dan mijn zakdoek in den linkerhand. Daardoor zullen we wel voldoende gegevens hebben voor de herkenning.

Van die dansen met al die andere heertjes komt geen sikkepit in. Van 8-12 uur ben je ter mijner beschikking en niet anders!

#### **7 februari (zij aan hem)**

Je moogt je een hoogst gelukkig mensch achten, want mijn geheele familie zul je dien avond aanschouwen, wat een pret! Verbeeldt je, Ma gaat ook met Pa, vervolgens zal Albert ook wel een kijkje nemen en Frits zal zeker wel gaan.

#### **13 febr. 1895 (de moeder van Chris aan zijn zuster Tine)**

Verleden Zaterdag is het balsmasqué in Zutphen geweest. – Chris toog er heen en logeerde bij Wennips in 't hôtél. Die wisten ervan. Toos zou met haar broer en zuster mee rijden, maar daar de van Ittersums er op stonden met de Mispelbloms te gaan, verviel dit. Mevr. Coenen (de moeder van Toos) had aan Toos gevraagd of zij met hun mee naar het bal ging. Toos bedankte tot woede van Mama. – Nauwelijks was Papa en Mama naar 't bal of Toos vluchtte naar het hotel waar zij volgens afspraak een deur in den tuin open vond die haar naar Chris zijn kamer voerde waar haar domino lag. De ober kelner Steenkamp, deed onmogelijke pogingen om te weten wie die dame was die daar gemaskerd op het rijtuig wachtte. Hij stak nieuwsgierig zijn hoofd door de deur om te zeggen luitenant (hij was sergeant bij Chris geweest) het rijtuig staat achter in den tuin bij de steeg klaar. Zij beiden in domino er in en reden zoo naar de Soos [Buiten Societeit in Zutphen].

Het was een komisch gezicht de heele familie Coenen daar te zien zitten en te zien lachen, terwijl Chris honderdmaal met Toos het tafeltje passeerde. Toos met de bloemen die Chris voor haar mede bracht. Op de trap ontmoetten zij de van Ittersums en terwijl zij bijna struikelden over hunne domino's en oom hun voorzichtigheid aanried, hadden ze het wel uit willen barsten maar gaven om zich niet te verraden geen antwoord.

Vertel maar aan niemand van het balsmasqué want die Chris en Toos niet kennen zouden er heel wat achter zoeken en Toos erg veroordeelen. Hun liefde is anders onwrikbaar.

#### **20 febr 1895 Chris aan zijn zuster Tine**

Stel je voor eerst ons samenkomen in het hotel, waar Toos' zuster Mevr.

Mispelblom logeerde met oog op ziekte der meiden. Door bemiddeling van Mevrouw "Hotel" (Leentje Wennips) kwam Toos door een achterdeur in een tuinkamer, waar we elkaar begroetten, ons maskeerden en van daar voort reden naar het bal. Tableau. De gehele familie was in den zaal, zoodat we ze allen eens ongestoord konden opnemen. Wel trokken we de aandacht, daar we de eenige domino's waren en Toos een bouquet droeg, dat niemand had, maar daarover behoeften we geen zorg te hebben want we waren gewoon onherkenbaar. Te 12 uur verdwenen we, en daar we onze mantels bij ons hadden, maakten we, na buiten onze dominos uitgedaan te hebben, eene heele mooie wandeling, zoodat Toos 's nachts te half twee met haar huissleutel in huis stapte. Den volgenden dag was Zondag en des middags maakten we een zeer genoegelijk tochtje buiten Zutphen in de omstreken van Gorssel, waar het mooi en stil was, zoodat we naar hartelust van elkaars gezelschap genoten. Je ziet Tine, dat onze liefdesgeschiedenis met tegenspoed worstelt, maar bijzonder romantisch is.

#### **28 Februari 1895 (zij aan hem)**

Liefste, beste Chris,

Groote oogen zul je opzetten, als ik je schrijf welke vorderingen we gemaakt hebben. Als je wilt hebt je om zoo te zeggen, zelf in handen, de toestemming te verkrijgen en wel door het schrijven van een brief aan mijne ouders.

Zooals ik je reeds eerder meedeelde was de stemming van Ma in den laatsten tijd gunstiger en profiteerde ik van de gelegenheid, me nog eens aan te melden. Haar antwoord was, dat ze er met Pa nog eens over spreken wilde. Iederen dag, begon ik weer opnieuw, totdat er gisteren eene conferentie tusschen ons drieën plaats had, waarvan het slot was, de mededeeling dat ze zich gedwongen voelden, hun toestemming te geven, om te voorkomen, dat we verdere gekheden begingen, als bal-masqués en wandelingen. Ze voelen zich echter nog beleedigd, door de wijze waarop je bij het laatste bezoek vooral bent opgetreden. Willen we dus ons doel bereiken, dan moet jij je de minste toonen, door een brief met excuses op te dichten over je heftigheid tegenover Papa.

#### **Brief van Chris aan zijn a.s. schoonouders, maart 1895**

Hooggeachte Heer en Mevrouw,

Het is thans reeds meer dan vier maanden geleden, dat ik voor de laatste maal de eer had door U te worden ontvangen naar aanleiding van mijn aanzoek naar de hand Uwer dochter. Immer heb ik het al dien tijd betreurd, dat juist dit laatste onderhoud door mijn toedoen tot eene verwijdering en eene ontstemming Uwerzijds heeft moeten leiden, waarvan ik de gegrondheid alras heb ingezien.

Onder den indruk der teleurstelling teweeg gebracht door de bezwaren, die Uwerzijds de verbintenis tusschen Uwe dochter en mij in den weg stonden en door eene verkeerde interpretatie van Uwen laatsten brief, heb ik mij laten verleiden tot een ietwat heftigen toon, waarvan ik allengs het ongemotiveerde

en ook het ongepaste heb leeren doorzien.

Ik heb dan ook, zooals ik reeds zeide, het verloop en de gevolgen van dat onderhoud zeer betreurd en hoezeer gedane zaken wel niet ongedaan gemaakt kunnen worden, had ik reeds lang het voornemen om te trachten bij U den onaangename indruk van dat bezoek te verzachten, zoomogelijk weg te nemen.

Dat wilde ik thans beproeven door U onomwonden mijne excuses aan te bieden voor de wijze, waarop ik U door mijne woorden mocht hebben gegriefd. Hoewel niet opziende tegen het doen van amende honorable, waar mijnerzijds schuld was, zoo verschoof ik mijn voornemen om U te schrijven van dag tot dag; een verzoek, dat ik U thans kom doen, gaf mij aanleiding mijn plan tot uitvoering te brengen.

Eerbiedig wilde ik U toch vragen of U mij nog niet eenmaal zoudt willen vergunnen van eene zaak te komen spreken, die Uwe dochter en mij reeds zoovele maanden bezighoudt.

Onder den indruk der teleurstelling, toen onze plannen door Uwe niet-instemming met onze wenschen zich niet mochten verwezenlijken, is eene verhouding tusschen Uwe dochter en mij tot stand gekomen, die veel heeft bijgedragen om onze gedwongen scheiding te verzachten; doch immer betreurden wij beiden, dat die geheel buiten Uw weten is ontstaan.

Zoo gaarne zouden wij beiden anders zien, hoe onmogelijk het ons ook aan den anderen kant zou vallen, als U zich tegen onze verbintenis blijft verklaren, om deze verhouding niet te doen bestendigen.

Als U zich voorts wilt denken, hoevele jaren het nog zou moeten duren, zelfs in het gunstigste geval, dat U ons met Uwe toestemming verblijden zoudt, alvorens wij onze trouwplannen kunnen ten uitvoer brengen, dan hoop ik dat U mijne poging om het bestaande zoomogelijk nog te veranderen zult willen vergeven, en mij vorenstaand eerbiedig verzoek in overweging zult willen nemen.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn Uw dienstwillige dienaar,  
w.g. Chris Tonnet

#### **De brief van H.A.D. Coenen [Pa] aan Chris Tonnet, Zutphen 7 Maart 1895.**

WelEdelGestrenge Heer,

Het is naar aanleiding van Uw laatste schrijven dd 2 Maart jl, dat wij Uw verzoek om de hand mijner dochter, in nadere overweging hebben genomen. Het resultaat daarvan, hoop ik U in den loop dezer maand mede te deelen, en verzoek U daarom nog eenige dagen geduld te hebben.

Intusschen kan ik U berichten, dat in overleg met onze dochter, die eene verloving zeer op prijs stelt, onze overwegingen niet ongunstig zijn.

Hoogachtend: UWEgestr Dwdienaar H.A.D.Coenen.

Bronnen

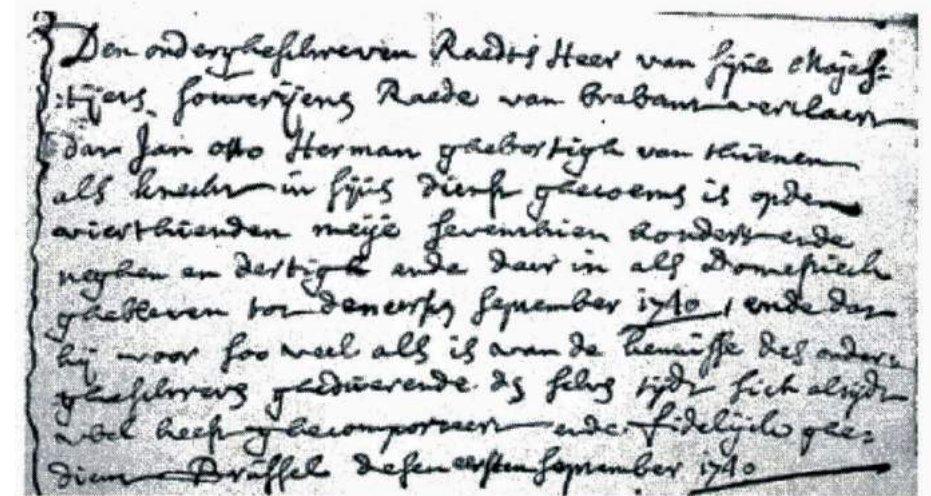
1. Overzicht over het verloop van den Wereldoorlog 1914-1918, J.C.C. Tonnet, Generaal-Majoor, Breda. De Koninklijke Militaire Academie (1921). Uitsluitend voor militair onderwijs.
2. Chris Tonnet 1902-1946, Sportsman en vrijheidsstrijder, H. van Joolen en J.H. Ekering, Uitgeverij Verloren, ISBN 90-6550-955-0.

Inzender dhr. Michiel de Veer

#### **OUD SCHRIFT**

Een Vlaamse (= Nederlandse) bijdrage dit kwartaal.

Tip: een v en een b, of twee b's, was vaak de letter w !



(bron: Rijksarchief Leuven)

De oplossing staat verderop in dit blad. U kunt reageren via: tweekwartieren@gmail.com of u deze 'puzzeltjes' wel of niet interessant vindt.

Leuk? Onze afdeling organiseert in het najaar weer een cursus Paleografie, zie elders in dit blad.

Inzender dhr. Dik Jager

## STAATSLOTERIJ EN STAMBOMEN



Een gokje wagen zit de mensen in het bloed. Op de lagere school hoorden we al verhalen over onze dubbelende Germaanse voorouders. Dan volgen het met baar geld wedden op (Romeinse) paardenrennen, toto, lotto en casino tot aan het digitaal meespelen met de postcode-, bankgiro- en staatsloterij. Dit alles om met een kleine inleg veel geld te verdienen. De meeste winst was natuurlijk voor de organisator. Ook de Staten-Generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden zagen

hierin een middel om hun financiële armslag te vergroten. In 1709 en de jaren daarna waren er loterijen in de Grote Zaal van het Hof in Den Haag. Tijdens de 18<sup>de</sup> eeuw lag het Binnenhof er wat verwaarloosd bij. Men gebruikte het voor exercities, boekenmarkten en dus ook voor loterijen. Al eerder werden die door sommige steden en provincies georganiseerd. Om een wildgroei aan banden te leggen besloten de Staten-Generaal op 4 april 1726 alle loterijen samen te voegen door de instelling van de **Generaliteitsloterij**. Dit in navolging van de nationale loterij zoals bijvoorbeeld de Engelse koning-stadhouder Willem III in 1694 instelde. In 1848 veranderde de naam uiteindelijk in **Staatsloterij**. De eerste trekking vond feestelijk plaats in de Grote Zaal, de latere Ridderzaal. Voor deze gelegenheid gebruikte men een speciale verplaatsbare opstelling

zoals op de prent hierboven te zien is [1].

Uit twee ronddraaiende trommels waarin tevoren de loterijbriefjes waren gestopt, liet men de winnende loten en de 'nieten' trekken [2]. Voor deze eerste trekking werden 120.000 loten à f 20 (nu € 215) verkocht. De hoofdprijs was f 30.000 (nu meer dan € 300.000). Het kopen van loten was dus in het begin alleen voor welgestelden voorbehouden. Later verdeelde men het lot in achten. Deze 1/8 loten waren voor mindergegoeden een manier om mee te doen. Tegenwoordig zijn – door het decimale stelsel? - 1/5 loten beschikbaar. De loterijbriefjes werden door colporteurs verkocht. Sommige oudere briefjes bevatten spreuken en zelfs gedichten. In 1976 stond een loterijbriefje op een postzegel van 35 ct. ter gelegenheid van 250 jaar Staatsloterij.



Zonder Geluk Vaart niemand Wel.'

## Kansspel en kinderen



Er staat op het 1/8<sup>ste</sup> lot nr. 15646:

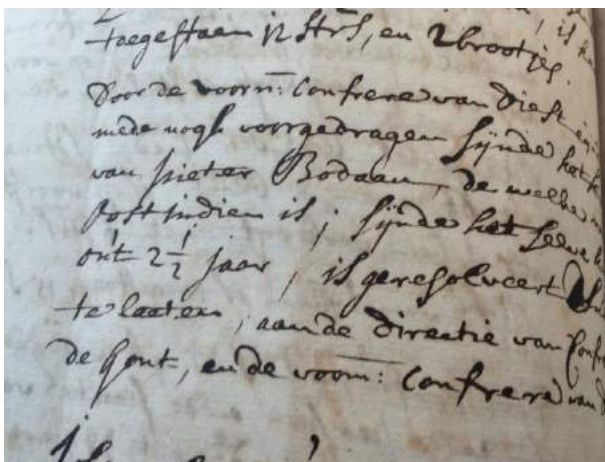
'Ik ondergetekende, GERRIT LOOS, woonende agter de Hooglandsche Kerk op de hoek van de Choorsteeg te Leyden, bekenne verkogt te hebben aan Toonder dezese een Agtste Lot in het onderstaande Nummer; de Prys of Prämie die op het zelve getrokken word zal ik op de gewoone tyd en korting betaalen. Gerrit Loos.

Bij nauwkeurig bekijken van de prent vallen de twee lage figuurtjes op, die onder toezien oog van hoge heren bij de trommels staan. Dit zijn kinderen. Omdat de Nederduits-Gereformeerde Kerk staatsgodsdienst was, waren de lijnen in Den Haag tussen Regering en Diaconie kort. In een win-win situatie werden hun weeskinderen in staat gesteld trekkingen te verrichten. Als 'vereering' schonken de winnaars aan het kind een percentage van de prijs. Zo hadden zij als ze het Diaconiehuis verlieten, een kapitaaltje om hun leven te beginnen. De Boekhouder van het Diaconiehuis hield bij op welke bedragen de kinderen recht hadden. Een van die kinderen was mijn voorvader Anthonij BODAEN [3].

## Het diaconiekind Anthonij BODAEN

Pieter BODAEN werd op 28 juni 1699 in Den Haag Nederduits-Gereformeerd gedoopt als zoon van Anthonij BODAEN en zijn (derde) vrouw Neeltje Jans [soms Neeltje HARRIS]. Pieter trouwde aldaar op 12 november 1719 in de Grote Kerk met Lijsbeth van der STEEN. Hij was evenals zijn vader en grootvader soldaat. De oudste zoon van Pieter en Lijsbeth, naar zijn grootvader Anthonie genoemd, werd op 29 maart 1720 in Heusden gedoopt. Pieter lag daar toen in garnizoen. Een tweede kind ontving op 7 september 1721 als Joannes BEDAAN in Leiden de doop.

Pieter monsterde in januari 1723 aan als soldaat op het schip Delfland van de V.O.C. dat op 1 juli Batavia bereikte [4].



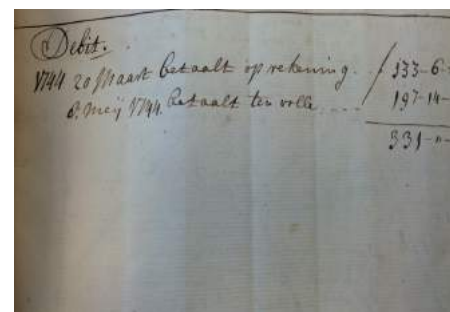
Daarvoor had hij zijn zoon Anthonij aangemeld bij het Oude Vrouwen en Kinderen Gasthuys van de Diaconie van de Nederduits-Gereformeerde Kerk in 's-Gravenhage [5].

'Door de voorn(oemde) confrere Van Diest is mede nogh voorgedragen sijnde het kint van Pieter Bodaan de

welke naar Oost-Indien is; sijnde hetzelve kint out  $2\frac{1}{2}$  jaar. Is geresolveert sullks te laten aan de directie van confrere De Pont en de voorn(oemde) confrere Van Diest'

Blijkbaar is het broertje Joannes dan al overleden. Ook de moeder Lijsbeth wordt niet genoemd. Is zij reeds overleden of kon zij door ziekte of anderszins de opvoeding niet meer ter hand nemen? In Rijswijk overleed op 8 november 1737 een Lijsbeth van der STEEN, dochter van Joannes (!) van der STEEN en Cornelia van SCHUIJL. Zij zou dan op 16 maart 1688 rooms-katholiek gedoopt zijn in de kerk in de Nobelstraat. Een bewijs dat beide Lijsbeth's identiek zijn – behalve de vernoeming van de vader – is niet gevonden. Haar vroege dood verklaart wel dat er tussen de 17-jarige Anthonij en zijn moeder geen contact meer was. Over Pieter is verder niets bekend dan dat hij in 1732 met het schip Magdalena repatrieerde uit Indië. Van enige bemoeienis met zijn zoon is geen spoor gevonden.

Anthonij werd uit de tientallen kinderen in 1731 uitgekozen om enkele malen trekkingen te verrichten. Zijn inkomsten hieruit werden gedetailleerd bijgehouden door de Boekhouder [6].



Op 10 mei 1744 trouwde Anthonij in de Hoogduitse Kerk met Geertruij van GROENEVELT (1724-1799), dochter van Laurens van GROENEVELT en Petronella van HAESSEN. vlak voor zijn trouwen werd het totale bedrag van f 331 (vergelijkbaar met een koopkracht nu van € 3841) in twee termijnen uitbetaald [7].

Uit hun huwelijk sproten negen kinderen voort. Alle naamdragers BODAAN in Nederland stammen van dit echtpaar af.

Op 15 maart 1756 ontving Anthonij het burgerschap van Den Haag. De Diaconie gaf daarbij een verklaring af dat hij bij eventuele armlastigheid door haar onderhouden zou worden. Hij werd knecht op de Haagwerf,

vergelijkbaar met de Dienst van Gemeentewerken. Zijn verbinding met de Nederduits-Gereformeerde kerk leidde er bovendien toe dat hij voor zichzelf en zijn vrouw voor tweemaal 15 gulden en 15 stuiver een graf kocht in de Haagse Grote of St Jacobskerk. Op 6 november 1792 werd zijn overlijden aan kanker pro deo aangegeven. Hij werd op 8 november vervolgens in de nieuwe kelder van de Grote Kerk begraven. Zijn vrouw volgde zeven jaar en een maand later. Een aardig detail: hun zoon - mijn voorvader Anthonij jr. (1753-1805) - huwt in 1782 met Catharina BESON (1753-1801), dochter van Hermanus BESON en Catharina STEMFOORT. Deze Hermanus verbleef evenals Anthonij sr. in het Diaconiehuis. In dit geval hielden blijkbaar deze voormalige weesjongens een zodanig contact dat hun kinderen elkaar kenden en samen wilden blijven.

## De familienaam BODAAN

In de 17<sup>de</sup> en eerste helft 18<sup>de</sup> eeuw werd de naam meestal geschreven als BO(U)DAEN, BOUDAAN. De grootvader van Pieter, ook een Anthonij [8], liet in Delft omstreeks 1660 kinderen dopen met de naam BUDAN. Ook vond ik bij doopinschrijvingen variaties als BADDONG, BEDOM, BEDAEN, BUDAAN,

BEDAAN, BUYDAEN en zelfs BID-DAN. Er is geen verwantschap gevonden met het Zeeuwse regentengeslacht BOUDAEN COURTEN.

### Conclusie

Helaas zijn er geen uitgebreide archieven bewaard van winnaars van de Generaliteitsloterij. Wel zijn er nog oude loterijbriefjes bij de Staatloterij aanwezig met namen van colporteurs. In de archieven van de Diaconie van de Nederlands Hervormde Kerk zijn daarentegen in diverse archieven aardige details te vinden van voorouders die onder de hoede van deze diaconie gesteld waren en die deelnamen aan de loterijen.

Meer informatie over het wel en zeker het wee van Pieter en Lijsbeth of over andere BODAAN-en stel ik uiteraard op prijs.

Ingezonden dhr. Dik Jager dikjager@gmail.com

Noten:

- [1] GA Den Haag – Haagse Beeldbank: prent uitgegeven in 1777 door B. Maurik in Mercurius Augus
- [2] 'Nieten' zijn loten waarop geen prijs valt. Zo probeerde men fraude tegen te gaan.
- [3] GA Den Haag – Archief Diaconie Hervormde Gemeente 's-Gravenhage toegang 0133-01 inv. 1116
- [4] Nat. Archief VOC - kamer Delft inv. 13927 folio 138 reisnr. 2514.2
- [5] GA Den Haag – Archief Diaconie Hervormde Gemeente 's-Gravenhage toegang 0133-01 inv. 52
- [6] GA Den Haag – Archief Diaconie Hervormde Gemeente 's-Gravenhage toegang 0133-01 inv. 1132
- [7] Idem
- [8] Anthonij BUDAN, soldaat compagnie Mons. Douchan, trouwt op 20 januari 1647 in de Nieuwe Kerk van Delft met Jannitgje Jacobs [van der STRATE]. Hieruit Anthonij, Elisabeth, Maria en Jacobus BUDAN.

### Transcriptie oud schrift

Den ondergheschreven Raedtsheer van Sijne Majestijets, Souverijenen Raede van Brabant, verclaert dat Jan Otto Herman, ghebortigh van Nuenen (?) als knecht in sijnen dienst ghecoemen is op den vierthienden meije seventhienhondert ende neghenendertigh ende daer in als domestieck ghebleven tot den eersten september 1740; ende dat hij voor so veel als van de kennissen des ondergheschreven gheduerende den selven tijdt sich altijdt wel heeft gecompoteert (= gedragen) ende fidelijck (=trouw) ghedient. Brussel desen eersten september 1740.

### Bestuur van de afdeling Kempen- en Peelland

**Voorzitter:** voorzitter@kpl.ngv.nl  
Anton Neggers Langakker 29 5283 TE Boxtel 0411-684548

**Vice-voorzitter en Public Relations NGV-KPL:** pr@kpl.ngv.nl  
Henriëtte Hardeman-Emans Lankven 5 5508 RJ Veldhoven 040-2351163

**Secretaris:** secretaris@kpl.ngv.nl  
Marie-Louise van Wijk-Duurling Salderes 93 5682 EP Best 0499-373523

**Tweede secretaris en cursuscoördinator:** cursussen@kpl.ngv.nl  
Dik Jager Wamberg 48 5653 KV Eindhoven 06-41713616

**Penningmeesters:** penningmeester@kpl.ngv.nl  
Martien van de Donk Vliegheuvel 13 5685 CB Best 0499-311051  
Jacques Haubrich Vestdijk 262 5611 CZ Eindhoven 040-8486731

**Ledenadministratie:** ledenadm@kpl.ngv.nl  
Co van het Groenewoud Molvense Erven 164 5672 HP Nuenen 040-2833211

**Scanbeheer en Public Relations NGV-KPL:** scanbeheer@kpl.ngv.nl  
Astrid Magielse-Dix Witte de Withstraat 30 5666 EH Geldrop 040-2802441

### Ondersteuning

**Bibliotheek:** bibliotheek@kpl.ngv.nl  
Co van het Groenewoud Molvense Erven 164 5672 HP Nuenen 040-2833211  
John Putmans Dekanijstraat 3 5688 AR Oirschot 06-46740769

**Hulp bij computergenealogie:**  
Ben Bal PRO-GEN benbal2015@gmail.com 040-2483626  
Johan van Hassel ALDFAER johan.van.hassel@gmail.com 040-2413120  
Wim van Stek GensDataPro w.van.stek@hccnet.nl 0499-396244

**Redactie:** hoofdredactie@kpl.ngv.nl  
Anton Neggers Langakker 29 5283 TE Boxtel 0411-684548  
Theo van Rooijen Nieuwpoortstraat 12 5628 NB Eindhoven 040-2413428  
Henk Unij Taunus 1 5706 PC Helmond 0492-527221

**Webmaster:** webmaster@kpl.ngv.nl  
**Landelijk secretariaat:**  
NGV Postbus 26 1380 AA Weesp  
Website NGV www.ngv.nl  
Website afd. Kempen- en Peelland kempenenpeelland.ngv.nl





Retouradres:

NGV Kempen- en Peelland  
Dhr. D. Jager  
Wamberg 48  
5653 KV Eindhoven

Port Betaald  
Port Payé  
Pays-Bas

